

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

2020.

FINANSIJSKE USLUGE I PROIZVODI

Centralna banka Republike Kosova
i Grupacija Svetske banke
uz podršku
Vlade Švajcarske

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Ovu brošuru izradile su Centralna banka Republike Kosova i Grupa za razvoj platnih sistema (*Payment Systems Development Group-PSDG*) koja funkcioniše u okviru jedinice Globalne prakse u oblasti finansija, konkurentnosti i inovacija Grupacije Svetske banke (*Finance, Competitiveness and Innovation Global Practice of The World Bank Group*).

Švajcarski Državni sekretarijat za ekonomske poslove (*SECO*) finansirao je ovu brošuru u okviru Programa za plaćanja i doznake (*Remittances and Payments Program*).

www.remittanceprices.worldbank.org

Centralna banka Republike Kosova

adresa: Rr. Garibaldi 33,
Priština, Kosovo

www.bqk-kos.org

e-mail: info@bqk-kos.org

tel: +383 38 222 055

fax: +383 38 243 763

Grupacija Svetske banke

1818 H Street NW
20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD

www.worldbank.org

paymentsystems@worldbank.org

kontakt telefon: +1 202 473-1000

Fotografija sa naslovnice: Spenser Montero

© Grupacija Svetske banke, 2020.

FINANSIJSKE USLUGE I PROIZVODI

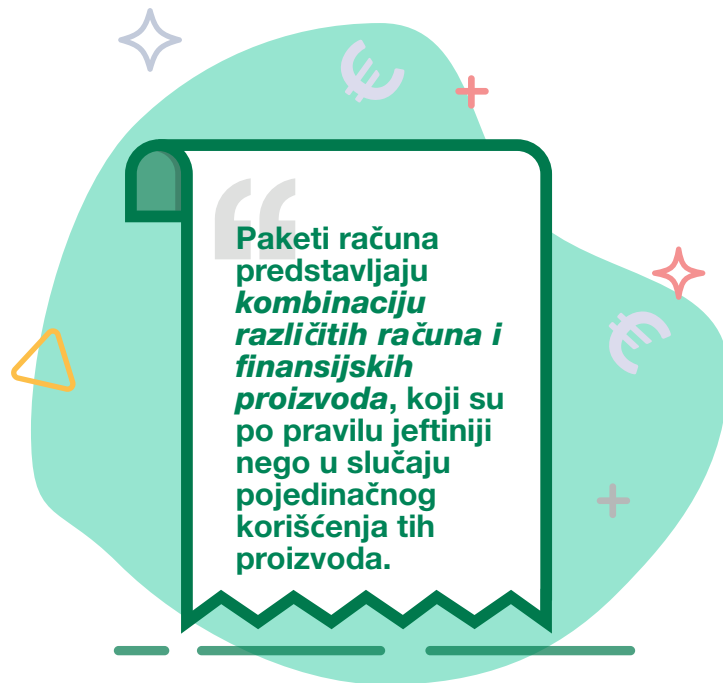
Ukoliko ste fizičko lice rezident koje prima novac iz inostranstva i ima otvoren račun u banci, **važno je da se upoznate sa osnovnim finansijskim uslugama i proizvodima** na tržištu.

BANKOVNI RAČUNI

Pored *deviznog računa za uplate i isplate u stranoj valuti*, postoje *razne vrste računa* u lokalnoj valuti koji se koriste unutar domaćeg platnog sistema za redovne uplate (npr. plata) ili povremene uplate (npr. honorari).

Otvaranjem takvih računa u nekoj od komercijalnih banaka dobijate mogućnost primanja uplata i obavljanja isplata na osnovu raspoloživih sredstava u lokalnoj valuti.

PLATNE KARTICE

Debitne kartice

Otvaranjem deviznog ili tekućeg računa u banci, dobijate mogućnost korišćenja **debitnih kartica posredstvom kojih Vam je dostupan novac u visini raspoloživih sredstava**, u zemlji i inostranstvu.

Možete podizati gotovinu na bankomatima (ATM), plaćati robu i usluge putem POS terminala, kupovati putem interneta ili jednostavno proveravati stanje računa.

Saveti:

- **koristite mrežu bankomata Vaše banke** kako ne biste plaćali dodatne naknade za podizanje gotovine;
- **čuvajte Vaš PIN i karticu**, nemojte ih davati drugima;
- **plaćajte u prodajnoj valuti**, ako želite da izbegnete provizije na konverziju;
- **kupujte samo na proverenim internet stranicama** obeleženim sa **"s"** u <https://>.

PLATNE KARTICE

Kreditne kartice

One **predstavljaju vrstu pozajmice tj. sredstvo kreditiranja**, putem kojeg možete da vršite bezgotovinsko plaćanje roba i usluga ili da podižete gotovinu na bankomatima. S obzirom da se radi o pozajmljenom novcu, morate obratiti pažnju na naknade i kamate koje ćete platiti za njihovo korišćenje, a zavisno od visine zaduženja i načina korišćenja.

Savet:

Detaljno se informišite **pre potpisivanja ugovora** o uslovima i troškovima korišćenja.

KREDITI

Predstavljaju *ustupljeni novčani iznos klijentu od strane finansijske institucije, na određeno vreme, pod određenim uslovima i uz plaćanje kamate.*

Zavisno od namene, mogu biti namenski i nenamenski; u zavisnosti od trajanja, mogu biti kratkoročni ili dugoročni; u odnosu na valutu, mogu biti u stranoj ili domaćoj valuti.

Kreditu u stranoj valuti po pravilu sadrže valutnu klauzulu, pa je potrebno detaljno pročitati i razumeti ugovorne uslove.

KREDITI

Efektivna kamatna stopa predstavlja ukupnu cenu kredita i mora biti jasno navedena u ugovoru o kreditu.

Ona omogućava da se direktno uporede različiti kreditni proizvodi i pomaže klijentima da razumeju koliko treba da plate uslugu kreditiranja.

KREDITI

Pre odobranja kredita, finansijska institucija će proceniti Vašu kreditnu sposobnost tj. mogućnost otplate mesečnih rata shodno Vašim primanjima i imovini.

Redovnost primanja novčanih doznaka iz inostranstva putem računa može biti jedan od faktora pozitivne procene od strane finansijske institucije.

Ilustrativni primer razlike između efektivne i nominalne kamatne stope

Ponuda Kredita	Nominalna kamatna stopa	Efektivna kamatna stopa
<i>Finansijska institucija 1</i>	3,98%	5,92%
<i>Finansijska institucija 2</i>	4,40%	5,85%
<i>Finansijska institucija 3</i>	5,96%	6,50%

ŠTEDNJA

Štednja je zdrava navika koja nam omogućava da ostvarimo određene ciljeve ili da se lakše nosimo sa neplaniranim troškovima. Banke nude više opcija štednje, tako da štednja može biti:

- » **po viđenju**, sa neograničenim uplatama i isplata, ali uz minimalnu ili nepostojeću kamatu,
- » **slobodna**, uz ograničene mogućnosti isplata i nešto većom kamatom,
- » **oročena**, bez mogućnosti isplata i uplata za vreme trajanja oročenja, ali uz veću kamatnu stopu.

Deponenti su osigurani do 5.000 EUR po banci, u skladu Zakonom o osiguranju depozita.

Preporuka: strani novac u gotovini položite na štedni račun u banci, iz razloga što države mogu povući određene novčanice iz upotrebe i onda ćete ih teže zameniti.

ELEKTRONSKO I MOBILNO BANKARSTVO

Digitalno bankarstvo nosi niz prednosti za korisnika, jer omogućuje **direktan pristup svim Vašim računima u bilo kojem momentu, uz mogućnost obavljanja transakcija i plaćanja bez potrebe odlaska u banku.**

Takođe, posredstvom digitalnog bankarstva možete podnositi online zahteve i **komunicirati sa bankom 24 sata dnevno.**

U odnosu na šaltersko poslovanje, naknade i provizije su po pravilu niže.

KONVERZIJA VALUTE

Banke i druge ovlašćene institucije vrše otkup i prodaju stranog novca. Svaka banka objavljuje kursnu listu po deviznom tržišnom kursu.

Vodite računa da provizija na konverziju evra ne može biti veća od 1%.

TRAJNI NALOG

Trajni nalog omogućava **redovne mesečne isplate sa Vašeg računa u korist trećih lica na datum i u iznosu koji ste sami odredili**, kao i plaćanja u korist pravnih lica čiji su iznosi i datumi dospeća promenljivi (npr. računi za komunalne usluge).

Direktno zaduživanje je način plaćanja na Kosovu koji je u novembru 2009. pušten u upotrebu. Njime se omogućava da klijent izda instrukciju svojoj banci posredstvom trećeg lica da banka izvrši plaćanje direktno sa računa u korist tog lica. Ovaj instrument pruža standardizovan i automatizovan način plaćanja koji je podesan za redovna i periodična plaćanja.

Kos Žiro plaćanja je sistem koji omogućava efikasniji način plaćanja računa poput računa za komunalne usluge ili taksi i nameta koje naplaćuju javne institucije (Carina, Kosovska agencija za imovinu, itd).

Ove usluge možete u bilo kojem momentu otkazati ili izmeniti.

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

**Centralna banka
Republike Kosova**

adresa: Rr. Garibaldi 33,
Priština, Kosovo

www.bqk-kos.org

e-mail: info@bqk-kos.org

tel: +383 38 222 055

fax: +383 38 243 763

THE WORLD BANK

IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Grupacija Svetske banke

1818 H Street NW

20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD

www.worldbank.org

paymentsystems@worldbank.org

kontakt telefon: +1 202 473-1000